

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de
Coloniae Agrippinae, 1684

30. An familiares exemptorum sint exempti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

ficatio ad uxorem extendi potest, quod in privilegiorum interpretatione semper inspiciei debet, *Narr. conf. 22. n. 6. de privileg. Alciat. in rubr. de verb. signif. colu. 2.* Translatumque est, quod dispositio nunquam includat eos quibus sua verba adaptari non possunt, *cap. in demnitate §. praesata de elect. in 6. Narr. conf. 12. in fin. de major. & obed. conf. 4. num. 8. in fin. de consang. & affinit.* Quae omnia proinde ex verbis & tenere privilegiorum dijudicanda sunt, *cap. porro de privileg.*

Q U E S T I O X X X .

An familiares exemptorum sint exempti?

S U M M A R I U M .

1. Exemptiones non sunt extendende	perpetui.
2. Exemptiones extenduntur ad personas accessorias.	9. Censuales exemptorum non sunt exempti.
3. Exemptio extenditur ad familiares.	10. Factus familiaris in fraudem, privilegio non gaudet.
4. Privilegium Hospitalis produciunt ad eius ministros.	11. Ministeriales Principis conveniendi coram magistro officiorum.
5. Familia appellatione quid veniat.	Familiaritas perditur per recessum.
6. Quid si familiares sint temporales aut mercenarii.	12. Exemptio Xenodo. hui extenditur ad administratores.
7. Servientes Ecclesiis gaudent exemptione cum certis circumstantiis.	13. Ex alterius persona acquiritur privilegium.
8. Familiaris nemo est, nisi qui actu continuo est in exercitio.	14. Exempta Ecclesia vasalli Ecclesia non sunt exempti.
Famuli temporales seu conductivi clericorum privilegio non gaudent, sed tantum	

Licet exemptiones personales ad instar privilegiorum personalium de persona in personam non transeant, nec personam exemptam egrediantur, *cap. privilegium personale de reg. juris in 6. l. privilegium ff. eodem Fr. anc. cap. 1 §. in eos de privil. in 6.*

Tamen certum est, ejusmodi exemptiones se extendere ad alias personas accessorias familiaritateve accessorie a privilegiatis dependentes, *Decius l. in omnibus casibus id observatur num. 10. ff. de Reg. juris. Rebr. ff. de privil. scholar. privil. 116. num. 11. late Comesius ad Reg. Cancell. ut. de imper. benef. per obitum famul. Cardinal. Papon. aux.*

aux arrestz. tit. des tailles arrest. 33. Et tit. des Privilèges. arrest. 8. Pro cuius enucleatione formandæ sunt hæc conclusiones.

3. Primo. Exemptio seu privilegium alicui concessum extenditur ad ejus familiam, l. 1. §. 2. C. de Episc. & clericis l. 2. §. fin. cum l. seq. l. imol. non solum ff. de usu & habit. l. uxorem §. 1. ff. de Auro & Ar. legat. c. Ecclesiarum servos 12. qua. 2. c. indicatum dist. 89. Rebuff. l. de testat. §. familiae vers. notandum de verb. signif. Castrenf. d. l. 1. num. 6. C. de Episc. & Clericis.
4. Ita privilegium Hospitali concessum extenditur ad illius ministros, & exempta Ecclesiâ illius ministri censentur exempti. Quia sine familia superesse sibi nemo commodè potest. *Oldra conf. 11. Thema est ea. licet ubi D. D. de privileg. in 6. cap. extorpare ubi Abb. de prabendis. Rebuffus de privileg. j. hol. privit. 166. nu. 3.*
5. Porro quid comprehendatur appellatione familiæ vide prolixissime Abbatem. cap. dilecto nu. 5. in addit. de officio Archid. Rebuff. d. §. familia, Francus cap. sicut nu. 14. de verb. signif. in 6. doct. & late Bero. quaest. 35. per tot. vide etiam Bonacossam tract. de sumulis quaest. 4. per tot.
6. Extendo secundum quosdam, sive familiares sint perpetui, sive temporales, imo etiam si essent mercenarii vel similes secundum Philipp. Franc. d. cap. licet nu. 2. quem non absque ratione videtur impugnare Stephanus Aufserius, tract. de potestate seculari super Ecclesiasticis personis Reg. 2. num. 36. vers. sed Archid. aconus & Archid. in cap. clericum 11. quaest. 1. Siculus cap. 2. de foro compet. glo. Clem. 1. de Reliquis & Vener. sancti. Bruxiensis in repet. verb. exemptio. col. 5. ubi dicit, quod Mercenarii vel famuli exemptorum non gaudeant exemptione. per glo. Clem. 1. de Religios. & cap. penult. de privileg. Bero. quaest. 36. Bonacossa d. tit. de famulis quaest. 15. num. 4. quia speciale est in familia Episcopi ut ad eam privilegium extendatur, in hac autem materia stricta non debeat fieri extensio. *Stephanus Aufserius ubi supra Bero. d. quaest. 35. numer. 5.*
7. Secunda conclusio, servientes Ecclesiis, militis seu domibus exemptis gaudent exemptione si habeant has circumstantias, Primo ut actu serviant. Secundo ut intra eorum septa & domos resideant. Tertio ut sub eorum obedientia vivant. Quarto ut professionem earum militiarum faciant, de quibus constare debet ordinario, glo. c. cum capella ver. in quantum, & cap. porro de privileg. Castren. l. unica C. in quibus causis milites fori prescripi. Idem confirmatur à Gregorio XIII. in censente sacra congregatione juxta quam fuit judicatum Romæ teste Thoma Zerola in praxi Episcopali part. 1. verb. Exemptio §. 3. Gregor. XIII. Bulla 68. fol. 1295. sacra congreg. de clarat. 169. Conc. Trident. sess. 24. cap. 11. Castrenf. l. unica C. in quibus causis milites fori prescripi.
8. Ratio est, quia familiarium privilegia nemo sibi vindicare potest, nisi qui actu & continue versatur in exercitio sui officii. *Innocent. in extrag. ad futuram rei memoriam*

memoriam Fel. c. insinuante col. 2. de offic. deleg. Cassander Decis. 1. de verb. sign. Card. cons. 126. n. 11. Robuff. in praxi beneficiorum part. 3. Ideo servi temporales seu conductitii Clericorum non gaudent eorum privilegio, sed tantum perpetui. Archid. c. Clericum l. quest. 1. c. iudicatum dist. 39. e. Ecclesiarum servos 12. quest. 2. Bero. quest. 35. per tot.

Tertia conclusio, censuales exemptorum non sunt exempti, nec enim Pontifex eos habet pro exemptis. Philipp. c. auctoritate §. inbibemus n. 2. Et d. ca. licet de privileg. in 6. Neque possunt exempti pro eis esse in iudicio seu agendo seu defendendo, Philipp. d. §. inbibemus vers. 3. nota ubi Archid. Et Jo. Andr. Rota Decis. 388. Item quod si prepositus, Felinus cap. audius n. 27. de prescr. Angel. in summa verb. Exemptio n. 3.

Quarta, quando familiaribus privilegio speciali conceditur ut gaudeant exemptione suorum Dominorum, id non aliter intelligendum est, quam si verè familiares seu domesticus sint, secus si in fraudem assumpti sint, glo. cap. licet verbo dom. strici de privileg. in 6. ubi DD. cap. ult. de verb. signif. in 6. ubi glo. Et dixi supra Concil. 2. Bero. d. quest. 35.

Quinta, ministeriales Principis in aula coram Magistro Officiorum conveniri debent, quia ab aliis iurisdictionibus jure sunt exempti, l. cubicularios C. de prepositis sacri cubicularii lib. 12. Barb. C. de privileg. scholarium lib. 12. Imbert. instit. forens. lib. 1. cap. 28. glo. verb. ministeriales, quod tamen Alvarottus videtur non admisisse, tit. de pace tenenda §. si ministeriales n. 1. ubi etiam Baldus.

Sexta, Privilegium familiaritatis tollitur renunciatione ad instar societatis, aut per recessum à familia, ita tamen si id fiat sine fraude, Philipp. Franc. cap. sic n. 14. de verb. sig. in 6. v. infra lib. 4. qu. 65. nu. 8. vers. sed nec.

Septima, Exemptio concessa Xenodochio, extenditur ad Oeconomos & administratores quorum ope rã pauperes carere non possent, Oldra Cons. 11. incip. Thema est per tot. per text. l. huius ff. Qui potior in pig. ubi sine quibus navis salva per venire non poterat, text. l. administrantes §. 1. ff. de excus. tut. text. l. 1. si vir. aut uxor ff. Ad. S. C. Syllan. ubi sed quia commixta familia est, §. una domus ita iudicandum atque in propriis servis pulchre Hippol. sing. 180. per tot. incip. plura Bald. c. fin. n. 6. in fin. de Juram. Calum.

Ratio est, quia ex alterius persona quis consequitur quod ex sua consequi non posset, per l. si com munem ff. quem adm. servus amittit. Hippol. d. sing. 180. Gaill. li. 2. ob 6. 68. nu. 6. Et ita dixi supra quest. 26.

Octava, Exempta Ecclesia, vasalli Ecclesie non sunt exempti, ita post longam disputationem concludit Lucas de Penna & Platea, l. Senatorum C. de digni. li. 12. Inf. l. servi electione §. labeo col. 3. deleg. 1. Abb. c. veniens col. 2. de transact. per text. cap. auctoritate de privileg.

Licet aliter iudicatum refert Joannes Paponius, suadens tamen securius esse si Ecclesia exempta, seu Dominus cause contra vasallum mota interveniat. Papon aux Arrest. l. 5. tit. 12. du privileges Arrest. 7. qua de re dicemus infra lib. 2. c. 37. In confirmatio-

mationem hujus conclusionis est quod notat Angel. l. Titus §. sui ff. de excusat. tutor dicens privilegia collegiorum non extendi ad famulos collegiarum. Bonacossa tract. de famulis quest. 200.

Porro, quod diximus supra nu 3. Exemptionem extendi ad familiares ejus cui concessa est, intellectum habet, dummodo sint perpetui, & non mercenarii, Cappinus Decis Neapol. 12. n. 2. at verò in familiaribus Episcoporum singulari jure statutum est, ut illi indistinctè g. udeant privilegio fori competente domino Episcopo, Capp. d. Decis. num. 1. In aliis ergo secus est: nisi tamen ut plerumque fit privilegii dispositio etiam ad familiares privilegiatorum extendatur. Inno. cap. fin. de Cler. perreg. cap. porro, de privileg.

Q U Æ S T I O XXXI.

Hospitalia an sint exempta?

S U M M A R I U M.

1. Opinio Abbatis affirmativa.
2. Questio concluditur negativa.
3. Omnia loca Religiosa subsunt Episcopo.
4. Concilium Abbatis.
5. Hospitalia profanum non gaudet immunitate Ecclesiastica.
6. Nisi tamen illius bona prodigerentur.
7. Rectores Hospitalium exempti subiacentur Episcopo.
8. Hospitalia Exempta Laicus Rector non est Exemptus.
9. Secus si sit Vicarius perpetuus.

P Anor. videtur censuisse esse exempta, cum ita consuluit his verbis. An de dictis bonis debeat Episcopus habere quartam? Dico quod non, quia Hospitalia dicitur exemptum à jurisdictione Episcopi & à locis exemptis Episcopus non recipit quartam, ut communiter tenetur per doctores c. officii de Testam. Haec Abbas. Consil. 110. n. 3. parte 2. Navarr. consil. 2. De Religios. Domib.

Nihilominus tamen dicimus non esse exempta, sed subiaci jurisdictioni Episcopi. **1** *tex. ubi glo. & DD. cap. de Xenodochiis de Religios. domibus lo. And. dudum de convers. coniug. Innocent. cap. in nostra de sepult. Petrus de Ubaldis tract. de Canonica Episcopali capitulo 4. questione 13. principiati n. 2. vers. quo ad primam. vol. tract. 15. fol. 151. col. 4. Innocent. cap. ad hoc de Relig. Dom. Brixien. in repert. verbo Exemptio col. penult. Flamin. de Relig. benef. part. 1. li. 7. quest. 6. n. 2. Navarr. d. n. 2. & seqq. Nam jure communi loca **2** omnia Religiosa sunt sub jurisdictione Episcopi, ca. si quis Episcoporum 16. quest. 2. & quest. 7. cap. omnes Basilica. Nisi de exemptione doceatur, cap. Abbatibus 18. quest. 2. cap. cum non liceat de prescript. glo. d. c. de Xenodochiis verb. in quorum Diocesi de Religiosis domibus ut Episcopo subiecta sint.*

Porro Abbas initio allegatus intelligi debet de Hospitali quod Religiosum non est, fundatumque est auctoritate propria sine licentia Episcopi, Petrus de Ubaldis. **3** *Capitulo.*